

- Nieuwe directeur Bardo aan het woord
- Bardo maakt gebruik van zonnekracht
- Roparun doneert koppelbed

NIEUWSBRIEF BARDO

Najaar 2019

Praten over hoop en vrees

Spirituele zorg

Palliatieve zorg is meer dan zorg voor lichamelijke klachten. Naast lichamelijke en psychosociale zorg is spirituele zorg een centraal onderdeel van palliatieve zorg. Spirituele zorg voor mensen in de laatste levensfase gaat over hun hoop en vrees. Bij iemand die haar leven als chaos ervaart, kan spirituele zorg betekenen: het helpen creëren van orde. Verder staat het aanboren van krachtbronnen centraal. Geestelijk verzorgers zijn experts in spirituele zorg, maar ook andere zorgverleners bieden deze zorg.

Levensvragen

Veel mensen die een ingrijpende gebeurtenis meemaken, denken na over de zin van hun leven. Bijvoorbeeld wanneer zij een dierbare verliezen of als ze te horen hebben gekregen dat ze ongeneeslijk ziek zijn. Tijdens of na deze gebeurtenissen houdt spirituele zorg de begeleiding in van mensen met levensvragen zoals:

- Waarom overkomt mij dit?
- Wat drijft mij in mijn leven?
- Hoe ga ik om met mijn verdriet?
- Ik wil graag afscheid nemen, maar hoe doe ik dat?
- Heeft mijn leven zin, heeft het een bedoeling?

Spirituele zorg ondersteunt mensen bij het zoeken naar (voorlopige) antwoorden. Het gaat over zin en betekenis in hun leven.

Multidisciplinair

Spirituele zorg wordt vaak multidisciplinair geboden. Dit houdt in dat mensen met verschillende specialisaties betrokken zijn bij het bieden van deze zorg. Ter illustratie: een fysiotherapeut voert een gesprek over 'een been dat niet meer wil' waarna de patiënt verzucht: "Is dit het begin van het einde?" Soms zal de fysiotherapeut zelf het gesprek aangaan en spirituele zorg bieden, bijvoorbeeld door verder te vragen: "Waar ziet u tegenop?" Of: "Zijn er dingen die u hoopt, ondanks uw zorgen?" Het is ook mogelijk dat de fysiotherapeut zich niet bekwaam voelt om spirituele zorg te bieden. Dan verwijst hij door naar een geestelijk verzorger. Soms heeft iemand veel lichamelijke pijn met als oorzaak 'zielepijn'. Om dit te herkennen, is multidisciplinaire samenwerking

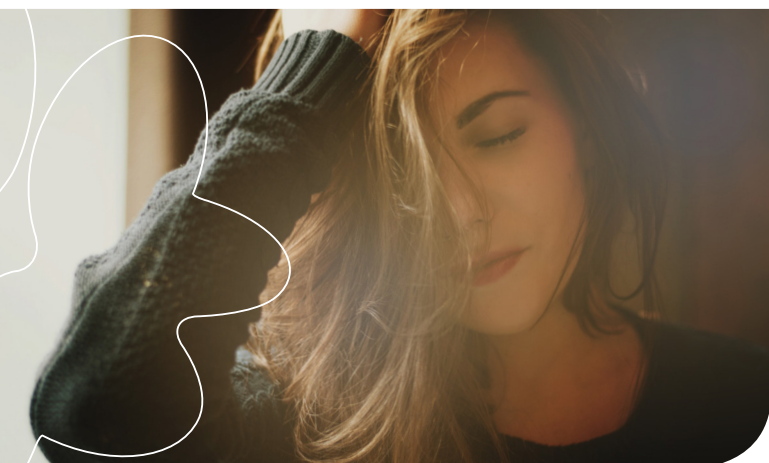
noodzakelijk. Verder gaat spirituele zorg over het aanboren van krachtbronnen. Zoals iemand die, ondanks het verlies van een dierbare, elke ochtend kracht opdoet voor de dag door in de tuin een sigaret te gaan roken. Of iemand die kracht uit het idee put dat hij over een aantal dagen nog één keer zijn verjaardag zal vieren.

Wil je meer lezen over het praten over levensvragen? Kijk dan op: www.overpalliatievezorg.nl/gesprek#praten-over-levensvragen

Thuis in gesprek

Mensen blijven langer zelfstandig wonen en ook de zorg wordt steeds meer thuis ingezet. Vanaf 1 januari 2019 maakt een nieuwe subsidieregeling de inzet van geestelijk verzorgers in de thuissituatie mogelijk. De overheid stelt structureel 5 miljoen euro beschikbaar voor de inzet van geestelijk verzorgers. Deze inzet is bestemd voor mensen van 50 jaar en ouder en voor patiënten (volwassenen of kinderen) in de palliatieve fase van hun leven (en hun dierbaren). Wil je een gesprek aangaan met een geestelijk verzorger of heb je hierover eerst nog wat vragen?

Neem dan contact op met een consulent van Bardo via tel. 020 - 333 47 00.

Nieuwe directeur Bardo aan het woord

Positie van Bardo verder verstevigen

Begin september 2019 verwelkomde het team van Bardo haar nieuwe directeur-bestuurder. Simone Koops (55) heeft ruime werkervaring in verschillende functies in de gezondheidszorg. Meest recent was zij als netwerkdirecteur verantwoordelijk voor de oncologische samenwerking tussen drie ziekenhuizen in Gelderland. Simone woont in Amstelveen, is getrouwd met Winus en moeder van Quint (23) en Sophie (19). Naast haar nieuwe rol bij Bardo is Simone toezichthouder bij twee zorginstellingen voor verpleging, verzorging en thuiszorg. De redactie had een interview met Simone.

Hoe kwam je zo bij Bardo uit?

Sinds 1991 werk ik met heel veel plezier in de gezondheidszorg. De afgelopen jaren gaf ik leiding aan een groter verband met meerdere ziekenhuizen. Gaandeweg voelde ik de behoefte om weer meer directe betrokkenheid te ervaren bij de zorg voor cliënten, en dan bij voorkeur in een eindverantwoordelijke positie. Bovendien wilde ik graag weer dichterbij huis aan de slag. Ook omdat de mantelzorg voor mijn moeder van 91 toeneemt. En toen kwam de positie bij Bardo voorbij. Ik heb een warm hart voor Bardo. In de periode 2004 tot en met 2012, toen ik nog bij het Spaarne Ziekenhuis werkte, ben ik met veel plezier lid geweest van het bestuur van de Stichting Vrienden van Bardo. Ik heb dus de beginfase van Bardo meegemaakt, in Bornholm, en de voorbereiding van de nieuwbouw.

Wat spreekt je aan in de palliatieve zorg en in Bardo?

Het is heel belangrijk dat mensen in de eindfase van hun

leven goede zorg en ondersteuning ontvangen. Dat heb ik ook in mijn privésfeer ervaren. Bardo bundelt de kennis en ervaring op zowel medisch en sociaal-psychologisch gebied met tevens ruimte voor vragen over zingeving en spiritualiteit. In mijn eerste werkweken raakte ik onder de indruk van de warmte en bevoegenheid waarmee medewerkers en vrijwilligers hun werk doen.

Wat zie jij als jouw opdracht bij Bardo?

De palliatieve zorg in Nederland is en blijft in ontwikkeling. Wij willen onze zorg in het hospice en de thuissituatie alsmede de educatie en voorlichting verder verstevigen, in samenwerking met anderen en met een goede bekostiging. Aan mij de taak om met alle betrokkenen binnen Bardo, met het bestuur van de Vrienden, en in gesprek met externe partijen zoals aanbieders van verpleeghuis- en wijkzorg, ziekenhuizen en zorgverzekeraars de koers te bepalen. Ik verwacht dat mijn kennis en ervaring met vraagstukken op het gebied van positionering, samenwerking en organisatieontwikkeling hierbij goed van pas komen. 📍

Zo goed mogelijke palliatieve zorg voor iedereen in de regio

Kennis delen met andere zorgverleners

Het team van Bardo doet dagelijks veel kennis en ervaring op met palliatieve zorg. Wij vinden het belangrijk om met deze opgedane kennis en kunde ook andere (externe) zorgverleners te helpen zich verder te ontwikkelen. Met als doel een zo goed mogelijke palliatieve zorg voor iedereen in de regio. Daarom stellen we elk jaar een scholingsprogramma samen met thema's waarvan wij constateren dat daar veel vraag naar is onder professionals. Of thema's waarvan wij zelf merken dat er nog veel onbekend over is. Ook dit najaar biedt Bardo weer scholingen over specifieke thema's in de palliatieve zorg.

Op 16 oktober zijn we blij met de komst van Eric Geijteman die recent gepromoveerd is op het gebied van medicatie in de laatste levensfase. Uit zijn onderzoek blijkt dat er nog genoeg winst te behalen valt in het voorschrijfgedrag van artsen als het gaat om medicatie.

Omdat zeker niet alleen medicijngebruik belangrijk is in de palliatieve zorg willen we ook de psychosociale aspecten belichten die ongeneeslijke ziekte en naderend overlijden met zich meebrengen. Christine Brouwer (klinisch psycholoog/psychotherapeut bij De BOSgroep in Badhoevedorp) neemt ons op 6 november,

aan de hand van de hechtingstheorie, mee in de dynamiek die ziekte voor de patiënt en zijn of haar naasten met zich meebrengt. Op basis van voorbeelden maken we dit tastbaar. 📍

Kijk voor een volledig aanbod van onze scholingen op: www.hospicebardo.nl/leerhuis/agenda-leerhuis/

Ervaring van een nabestaande

Onderstaande ervaring is speciaal voor publicatie in deze nieuwsbrief geschreven door nabestaanden van mevrouw Burgman-Löhnen. Hun tante verbleef in het hospice van Bardo en overleed daar in juni 2019.

Heb je een mooie ervaring of bijzonder verhaal over de zorg van Bardo en wil je deze delen in de Nieuwsbrief? Mail dan naar info@hospicebardo.nl.

“Comfortabel is het toverwoord”

Onze tante belandde in Bardo, omdat haar hart haar in de steek liet.

Een aantal teamleden wachtte haar bij binnenkomst op. Er was direct een aai over haar bol, er waren hartelijke woorden van welkom. De arts en verpleegkundige vertelden met nadruk dat in het hospice “alles mag en niets moet. Vertel wat u wilt en wij gaan dat voor u regelen. Het gaat erom dat het comfortabel voor u is...”. Dit uitgangspunt was een verademing na een verblijf in het ziekenhuis, waar het technisch handelen voorop stond en helaas weinig persoonlijke aandacht was. Na het bezoeken gingen wij vaak weg met een onbestemd gevoel. Zodra onze tante in Bardo was, viel bij ons een last van onze schouders. Nu waren er allemaal mensen die haar aandachtig en liefdevol begeleidden. We hadden toegang tot haar digitale dossier en konden zien hoe collega's elkaar nauwgezet informeerden.

Onze tante wilde anderen nooit tot last zijn, kon zich daardoor soms beter voordoen dan ze zich voelde. Soms wilden wij dat ze eerder of meer hulp vroeg. Maar dat was niet de aard van het beestje. Keer op keer werd haar verteld dat ze altijd alles mocht vragen. Ze gaf zich over aan de situatie. Ze genoot van muziek op de Hollandse zender en van de aandacht van personeel en vrijwilligers. Niets was hen teveel: op zondag aardbeien halen, omdat ze daar trek in had, gezellig even bij haar zitten kletsen of samen een fotoboek bekijken.

Ze kon zich goed laten verwennen en was tevreden: “Het lijkt hier wel een hotel”.

Ze heeft vijf weken van de goede zorgen mogen genieten. Toen ze Bardo verliet, werd uitgeleide gedaan door een aantal teamleden. Een gedicht, een paar herinneringen en hartelijke woorden van afscheid. De cirkel was rond.

Wij hadden ons geen betere plek voor onze tante en onszelf kunnen wensen.

Familie van Christien Burgman-Löhnen

Creativiteit de vrije loop laten

Sinds kort verzorgt Bardo de activiteit ‘Creatief in Bardo’. Hierbij kunnen mensen in het hospice en thuis, eventueel met naasten, een middag ontspannen bezig zijn en iets maken. Van tekenen tot en met een herinneringsdoosje maken of iets anders creatiefs. Een vrijwilliger is er altijd bij om te helpen met ideeën of uitwerken.

Ook interesse om aan te sluiten? We organiseren deze activiteit elke woensdagmiddag in Bardo van 15.00 tot 16.30 uur. Iedereen is van harte welkom. Kijk voor deze en andere activiteiten op: www.hospicebardo.nl/agendas/

Zonnepanelen dankzij inzet Vrienden

Bardo maakt gebruik van zonnekracht

Het afgelopen voorjaar werd het dak van ons hospice voorzien van maar liefst 186 zonnepanelen. Deze zonnepanelen konden gerealiseerd worden met steun van de Stichting Vrienden van Hospice Bardo. De mensen achter deze stichting zetten zich in voor fondsenwerving, gericht op duurzaamheid en continuïteit van Bardo.

Dick Winters, voorzitter van de stichting: “Op de vijftiende verjaardag van Bardo (in 2016) had de stichting voldoende geld opgehaald om de zonnepanelen te realiseren. Dit bereikten we door allerlei acties uit te zetten zoals gedurende een

aantal jaren het organiseren van een bedrijvengolftoernooi op The International. Daarnaast zijn de donaties van particulieren een grote steun geweest.”

Nadat de financiering rond was, startte een traject van de juiste leverancier en zonnepanelen kiezen, vergunningen aanvragen maar afgelopen voorjaar was het dan zover: de zonnepanelen lagen te stralen in de zon op het dak van Bardo! Jeremy Geest, Regiehouder Facilitair bij Bardo, over de nieuwe zonnepanelen: “Deze aanschaf zorgt voor een aanzienlijke energiebesparing en bovendien een lagere CO2-uitstoot.”

Overheidscampagne over palliatieve zorg

“Ik heb te horen gekregen dat ik doodga, maar tot die tijd leef ik.” Dit is het motto van een voorlichtingscampagne over palliatieve zorg die het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport afgelopen juni lanceerde. Het is namelijk voor veel mensen nog onvoldoende duidelijk wat palliatieve zorg is en wat de mogelijkheden zijn. Met de campagne wil het ministerie hierin verandering brengen.

In de campagne wordt benadrukt dat als iemand is uitbehandeld, dit nog niet het einde is van het leven en de te ontvangen zorg. Een campagne waarvoor onder andere Bardo gevraagd is om inhoudelijk over mee te denken.

Bardo draagt deze campagne een warm hart toe. Steeds meer mensen zijn al wel op de hoogte van het bestaan van palliatieve zorg, maar weten niet goed wat palliatieve zorg voor hen kan betekenen en hoe ze de weg ernaartoe kunnen vinden. Een belangrijke pijler van Bardo is voorlichting geven over dezelfde onderwerpen. De campagne sluit hier mooi op aan. Door aandacht te besteden aan het belang na te denken over het levenseinde en levenswensen hopen we dat steeds meer mensen ruimte gaan geven aan de laatste fase van hun leven en hierover met elkaar in gesprek gaan.

Ik heb te horen gekregen dat ik doodga. Maar tot die tijd leef ik.

In het kader van deze campagne is de website www.overpalliatievezorg.nl gelanceerd. Hierop staat uitgebreide informatie en ook verwijst deze website naar tal van organisaties en advies waar mensen terecht kunnen met vragen. [↩](#)

Bijeenkomsten voor algemeen publiek

Gesprek over laatste levensfase, leven en dood

Dagelijks komt het team van Bardo in aanraking met hoe mensen omgaan met leven en dood en hoe verschillend dat voor iedereen kan zijn. Deze kennis delen wij graag met mensen buiten Bardo die niet werken in de palliatieve zorg, maar daar wel mee te maken hebben of daarin geïnteresseerd zijn. Bardo is hierbij steeds op zoek naar nieuwe invalshoeken om in gesprek te gaan over de laatste levensfase, het leven en de dood. Hoe kijk jij aan tegen de dood? Hoe ga jij om met de dood? Vanuit dit oogpunt organiseert Bardo regelmatig bijeenkomsten voor een algemeen publiek met wisselende thema's.

Lezing over kracht van kwetsbaarheid

‘Ikervaar deze avond als een geschenk, vanwege de openheid en bereidheid om naar elkaar te luisteren.’

‘Het sterkt mij dat mensen zo open kunnen zijn, zo kwetsbaar.’

Dit waren enkele reacties van mensen die aanwezig waren bij een lezing op 7 mei jl. over kwetsbaarheid. Na een inleiding door Christiaan Rhodius, arts bij Bardo, sprak VU-hoogleraar Christa Anbeek over ‘kwetsbaarheid’. Haar eigen verlieservaringen en haar zoektocht naar antwoorden vormden

de rode draad van de lezing. Met een oefening over eigen kwetsbaarheid bracht Christa onderlinge interactie op gang. In het gezamenlijke gesprek dat volgde, kwam enerzijds naar voren dat kwetsbaarheid en de ontregeling die daarbij hoort vroeg of laat bij iedereen speelt. Anderzijds dat er veel verschil is in hoe kwetsbaarheid door elk mens persoonlijk beleefd wordt, ook in relatie tot de omgeving. Na afloop praatten veel aanwezigen nog na. Kortom, een zeer geslaagde avond!

Interactieve avond over verbondenheid rondom het einde

Op maandagavond 7 oktober organiseert Bardo, in het kader van de Internationale Dag van de Palliatieve Zorg, een veelzijdige avond onder de titel ‘(On)mogelijk contact? Over verbondenheid rondom het einde’. Tijdens deze avond in Het Oude Raadhuis staan we stil bij het dikwijls ervaren van ongemak als het gaat over het gesprek rondom (ongeneeslijke) ziekte en sterven enerzijds, maar anderzijds ook duidelijk maken dat praten over ziekte en sterven niet alleen mogelijk is, maar juist ook verbondenheid geeft. Door de inzet van terugspeeltheater ‘Theater Boven Water’ wordt de boodschap tastbaar en biedt het aanwezigen

handreikingen om daar waar nodig het gesprek met vrijmoedigheid aan te gaan.

Met gepaste trots zullen we ook resultaten over door Bardo zelf geïnitieerd en, in samenwerking met het Leids Universitair Medisch Centrum, uitgevoerd onderzoek naar ‘geluk in het hospice’ presenteren. Hieruit blijkt dat er in een hospicesetting ook wel degelijk geluk ervaren wordt. Het ervaren van geluk wordt gekoppeld aan het gevoel van verbondenheid.

Interesse? Je bent van harte welkom! Kijk voor meer informatie op: www.hospicebardo.nl/agenda/verbondenheid

(On)mogelijk contact?

Veelzijdige avond over verbondenheid rondom het einde

7 oktober in Het Oude Raadhuis in Hoofddorp

'*Woorden van Bardo*' is het blog dat Christiaan Rhodius, arts bij Bardo, bijhoudt. Veel blogs gaan over gesprekken met patiënten. Gesprekken over intense onderwerpen. Elk gesprek is op zichzelf weer uniek. Het is niet zozeer een uitwisseling van gedachten als wel een ontmoeting van personen. Het is een voorrecht te merken hoe een goed gesprek onderlinge verbondenheid geeft. Zie hieronder het blog 'Overrompeld', gepubliceerd in juli 2019. Onderstaand blog en andere blogs zijn te lezen via www.hospicebardo.nl/woorden-van-bardo. Elk blog is met toestemming van de patiënt en/of naasten gepubliceerd.

Overrompeld

'Mijn vader vierde zijn 70ste verjaardag,' zeg ik aan het eind van mijn bezoek.

'Gefeliciteerd.' Machiel zit tegenover me in de sta-op-stoel, benen opgetrokken op de voetsteun die omhoog staat. Zijn huidige postuur heeft weinig meer weg van zijn eerdere 'bourgondische omvang' die samenging met zijn werk in de wijnhandel. In de weken dat hij in Bardo is, hebben we de medicatie aangepast en hielden we verdere achteruitgang op afstand. Recent speelden zijn klachten weer op. Een nieuw ingebrachte maaghevel zit met veiligheidsspedel aan zijn polo bevestigd. En weer zijn de klachten afgenomen. 'Mijn vader lunchte met clubgenoten uit zijn Leidse studententijd en vrienden van latere datum. Ik sprak ze toe en noemde ons gesprek van vorige week.'

Vorige week spraken we elkaar, echtgenote Joke was er ook bij. Geen specifieke aanleiding of agenda, gewoon een gesprek. En het gesprek nam ons bij de hand en liet ons nieuwe dingen zien.

'Ben voor mijn werk veel van huis geweest. Had me voor kunnen stellen dat mijn zoons zich daardoor minder verbonden met me zouden voelen. Merk daar nu niets van.'

'Je klinkt haast... komt het in de buurt van... overrompeld?' 'Overrompeld is inderdaad misschien wel het juiste woord,' zegt Machiel. 'Nu ik weet dat ik binnenkort dood ga, wordt de onderlinge verbondenheid opeens heel tastbaar. Beseftte dat eerder niet zo duidelijk.'

'Bijzonder dat je ons gesprek van vorige week aanhaalde in je speech, was inderdaad een uitzonderlijk gesprek,' reageert Machiel. 'Het is gek hoe ik de dood onwillekeurig op afstand heb gehouden, maar leven en dood zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ook uit deze fase van het leven kan ik iets halen. Zou raar zijn om er voor weg te lopen.'

'Wat klinkt daar een boel wijsheid in door. Bevestigt voor mij dat patiënten wijs zijn.'

'Zou mezelf niet wijs willen noemen.' Hij kijkt me guitig aan door zijn ronde brillenglazen.

'Levenslessen, stervenslessen. Noem het wat je wilt, maar je gaat gewoon anders denken als de dood nadert.'

'Laten we dan zeggen dat er wijsheid ligt in het onderlinge gesprek over dood en leven,' doe ik een nieuwe voorzet.

'Eens, overrompelende wijsheid.'

Christiaan Rhodius, arts palliatieve geneeskunde, juli 2019

Roparun doneert koppelbed

Elkaars warmte kunnen voelen

Een lang gekoesterde wens kwam uit toen het Bardo-team uit de opbrengst van de estafetteploeg Roparun een koppelbed gedoneerd kreeg. Dit bed zorgt ervoor dat een éénpersoons hoog/laag zorgbed eenvoudig veranderd kan worden in een tweepersoonsbed. Hierdoor kunnen mensen in de laatste fase en hun dierbaren letterlijk elkaars warmte voelen.

Martine Zandberg, zorgcoördinator en verpleegkundige in het hospice: "Er werd meteen dankbaar gebruik gemaakt van het bed door een patiënte en haar echtgenoot."

Karin de Geus-Stokkel, zorgvrijwilliger bij Bardo en deelnemer aan de Roparun met Team Hollander: "Toen duidelijk werd tijdens een informatieavond van Roparun voor deelnemers dat van de opbrengst onder meer koppelbedden gedoneerd zouden worden, dacht ik meteen aan ons hospice. Eerder die dag, tijdens mijn dienst als zorgvrijwilliger in het hospice, had ik nog gezien dat de partner van een patiënt dicht tegen hem aan was gekropen in bed om maar zo dicht mogelijk bij elkaar te kunnen zijn, en hoe erg het behelpen was in een zorgbed met zijn tweeën."

Teamleden van Roparunteam Hollander, de Roparunorganisatie, het Netwerk Palliatieve Zorg Amstelland & Meerlanden en Bardo tonen trots het koppelbed.

Daarom vind ik het een heel groot geschenk dat dit bed via stichting Roparun mogelijk is gemaakt."

Roparun-team Hollander zette zich samen met het Netwerk Palliatieve Zorg regio Amstelland en Meerlanden in om via Roparun een koppelbed aan te kunnen schaffen voor het hospice.

Hoe deed Bardo het in 2018?

Het jaarverslag is bedoeld voor iedereen die interesse heeft in Bardo, op persoonlijke of professionele basis, en die we op deze manier een inkijk bieden in Bardo in 2018. Dit verslag is online te bekijken via de website van Bardo.

Lees- en signeertip Als de man verliest

Mannen gaan vaak anders om met een ingrijpend verlies dan vrouwen. Dit vraagt om een andere benadering. Wim van Lent en Tim Overdiek schreven hierover een boek vol lessen en inzichten, gebaseerd op hun rijke ervaring met mannen die door tegenslag zijn geveld. Ook hadden zij openhartige interviews met bekende Nederlandse mannen over hun verlieservaringen.

Tim Overdiek signeert dit boek, dat begin oktober uitkomt, tijdens de publieksavond van Bardo op 7 oktober!

Giften

Wat fijn dat tal van mensen weer een gift ten bate van Bardo hebben gedaan. Mede dankzij deze giften kan het werk van Bardo worden voortgezet en uitgebreid. Ook zijn er giften ontvangen waarbij de afzenders niet herleidbaar waren. Deze gevers willen we op deze plek hartelijk bedanken voor hun gift!

NAAM	GIFT
Mw. Grosze Nipper	500,-
Dhr. Rijlaarsdam	475,-
Fam. Wiederholdt, <i>inzamelactie na overlijden mw. Wiederholt-de Wit</i>	250,-
Mw. Zaal en familie	100,-
Joannes de Doperkerk	28,-
Mw. van Berkel-Nuyten, <i>dank voor goede zorg dhr. Verweijmeren</i>	50,-
Anonieme gift	350,-
Fam. Chou	400,-
Koppelbed van Stichting Roparun, <i>n.a.v. opbrengst 2019</i>	

Wil je ook een gift overmaken of Vriend worden? Dat kan via rekeningnummer

NL89 RABO 0324 5720 93 ten name van Stichting Vrienden van Hospice Bardo. Alvast bedankt!

Bardo in cijfers

Van januari t/m juli 2019

Opnames	43
Komend van thuis	15
Komend van ziekenhuis	24
Komend van elders	4
Overleden	46
Ontslagen	4
Gemiddelde verblijfsduur (dagen)	70
Kortste verblijfsduur (dagen)	4
Langste verblijfsduur (dagen)	279
Gemiddelde leeftijd bij opname (jaar)	70
Jongste patiënt	39
Oudste patiënt	96
Nieuw in zorg bij consulenten palliatieve zorg	30
Ontvangen zorg bij consulenten palliatieve zorg	134
Nieuwe inzet van vrijwilligers in thuissituatie	10

Help onze dienstverlening te verbeteren

Het team van Bardo doet zijn uiterste best om zo goed mogelijke zorg te verlenen. Daarom hoort het team graag op welke punten de dienstverlening beter kan. Dit kan op verschillende manieren. Door je ervaring met een Bardo-teamlid te delen. Ook kun je een recensie over je ervaring met onze zorg, in het hospice of in de thuissituatie, plaatsen op www.zorgkaartnederland.nl (zoek op hospice Bardo). Deze website geeft een overzicht van zorginstellingen in Nederland en bijbehorende recensies van patiënten en hun naasten. Hartelijk dank alvast voor het delen van jouw recensie over Bardo!

Colofon: Bardo ondersteunt en zorgt voor mensen die niet meer te genezen zijn. In het hospice en thuis. Daarnaast ontwikkelt en deelt Bardo actief haar kennis en kunde over palliatieve zorg. Deze nieuwsbrief van Stichting Bardo en Stichting Vrienden van Hospice Bardo is om donateurs en andere relaties te informeren over van alles rondom Bardo. Wil je je uitschrijven, je gegevens laten wijzigen of de nieuwsbrief voortaan digitaal ontvangen? Laat het ons weten via info@hospicebardo.nl of tel. 020 - 333 4700.

Aan deze nieuwsbrief werkten mee: **opmaak** Buro IK **drukwerk** Drukkerij Groen **fotografie** Archief Bardo, Kees van der Veer, Galina Bogdanovskaya **eindredactie** Lucia van der Borg, Simone Koops-Ouwerkerk, Bea Zijlmans, Christiaan Rhodius

Adres Bardo: Burgemeester Jansoniushof 11 • 2131 BM • Hoofddorp • Tel. 020 - 333 47 00 • www.hospicebardo.nl

 HospiceBardo
 HospiceBardo
 @HospiceBardo

Nieuwsbrief Najaar 2019
Bladzijde 6 / 6